

REVISORSEXAMEN

Del II

Maj 2003

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	20 maj 2003
Skrivtid:	2 x 4 timmar, varav 4 timmar för del II
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelning av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetsätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av godkänd revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språkbruk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömning av svar, som skall lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinhåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Revisorsexamen del II, maj 2003

Poängsättningen innebär följande:

4 p - Bra svar

3 p - Tillfredsställande svar

2 p - Vissa brister

1 p - Stora brister

0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av modellen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

	<u>Poäng</u>
3. Hotellkedjan AB	50

Lycka till!

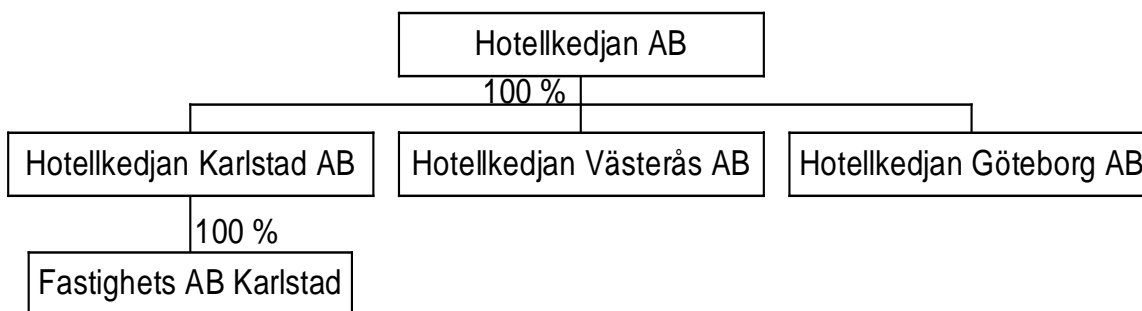
3. HOTELLKEDJAN AB (50 p)

Bakgrund

Du är revisor i Hotellkedjan AB och dess dotterföretag. Koncernen består av Hotellkedjan AB och de helägda dotterföretagen Hotellkedjan Karlstad AB, Hotellkedjan Västerås AB och Hotellkedjan Göteborg AB. Hotellkedjan Karlstad AB är i sin tur moderföretag i en underkoncern. Dotterföretaget till Hotellkedjan Karlstad AB, Fastighets AB Karlstad, äger en hotellfastighet, som hyrs ut till moderföretaget.

Moderföretaget Hotellkedjan AB sköter koncernens marknadsföring inkluderande samordning av olika marknadsaktiviteter.

En sammanfattande bild över de i koncernen ingående företagen framgår nedan.

Hotellkedjan AB ägs av familjen Johansson. Johan Johansson, som startade verksamheten på 1980-talet, äger 70 % av aktierna. De resterande aktierna ägs av barnen Rolf, Lena och Tore med 10 % vardera.

Den äldste sonen Rolf är VD i Hotellkedjan AB och har i egenskap av koncernchef det övergripande ansvaret för koncernens verksamhet. Johan är också anställd i moderföretaget men utövar ingen aktiv styrning utan fungerar mer som ett bollplank för Rolf. Lena är anställd som VD och hotellchef för Hotellkedjan Göteborg AB. Tore är en passiv delägare.

Styrelsen i Hotellkedjans samtliga företag består av Johan (ordförande), Rolf och Lena. Tore är styrelsesuppleant.

Utanför koncernen finns Hotellkedjan Norrköping AB som ägs till 100 % av Rolf, som också är ensam styrelseledamot. Hotellkedjan Norrköping AB ingår dock i Hotellkedjans marknadsföring och koncept. Gästerna uppfattar det därför som om Hotellkedjan

Revisorsexamen del II, maj 2003

Norrköping AB ingår i Hotellkedjan. Hotellkedjan Norrköping AB erlägger en årlig avgift till Hotellkedjan AB för marknadsföring och nyttjande av namnet Hotellkedjan.

Företagen i Hotellkedjan-koncernen redovisade per 2002-12-31 följande ställning (tkr):

Balansräkning, samman- drag

	Hotellkedjan AB	Hotellkedjan Karlstad AB	Fastighets AB Karlstad	Hotellkedjan Västerås AB	Hotellkedjan Göteborg AB
Materiella anläggningstillgångar	400	8 000	4 500	6 000	15 000
Finansiella anläggningstillgångar	<u>30 000</u>	<u>20 000</u>	—	—	—
Summa anläggningstillgångar	30 400	28 000	4 500	6 000	15 000
Omsättningstillgångar	<u>1 100</u>	<u>9 000</u>	<u>100</u>	<u>500</u>	<u>2 500</u>
Summa tillgångar	<u>31 500</u>	<u>37 000</u>	<u>4 600</u>	<u>6 500</u>	<u>17 500</u>
Eget kapital	10 000	15 000	120	100	1 000
Obeskattade reserver	100	8 000	-	-	600
Skulder	<u>21 400</u>	<u>14 000</u>	<u>4 480</u>	<u>6 400</u>	<u>15 900</u>
Summa eget kapital och skulder	<u>31 500</u>	<u>37 000</u>	<u>4 600</u>	<u>6 500</u>	<u>17 500</u>

Deluppgift 3.1

Hotellkedjan Västerås AB (tidigare Ungkarlshotellet AB) förvärvades under 2001 för 10 mnkr efter att ha redovisat förluster under ett antal år. Vid förvärvet uppgick den ansamlade förlusten till 5 mnkr. Den tidigare styrelsen hade varje år övervägt att upprätta en kontrollbalansräkning men konstaterat att aktiekapitalet på grund av övervärde i fastighet var intakt.

I årsbokslutet per 2001-12-31 redovisade Hotellkedjan Västerås AB en förlust på 1 mnkr. På grund av osäkerhet kring marknadsvärdet på fastigheten utvisade den kontrollbalansräkning som upprättades per 2001-12-31 att mer än hälften av det registrerade aktiekapitalet var förbrukat.

Då Hotellkedjan Västerås AB inte hade ägts vid beskattningsårets ingång (2001-01-01) kunde något koncernbidrag inte lämnas. Det mest lönsamma företaget i koncernen, Hotellkedjan Karlstad AB, ställde emellertid ut en kapitaltäckningsgaranti för att säkerställa aktiekapitalet i Hotellkedjan Västerås AB till och med 2002-12-31.

Vid bokslutet per 2002-12-31 redovisade Hotellkedjan Västerås AB återigen en förlust på 1 mnkr. Eftersom koncernbidragsmöjligheter nu förelåg ansåg styrelsen i Hotellkedjan AB att koncernbidrag var det enklaste sättet att återställa dotterföretagets registrerade aktiekapital. För att även få bort de gamla förlusterna lämnade Hotellkedjan Karlstad AB därför

Revisorsexamen del II, maj 2003

ett koncernbidrag om 7 mnkr vilket motsvarade den ansamlade förlusten. Koncernbidraget redovisades under rubriken bokslutsdispositioner i respektive företags resultaträkning.

Ledningen har genom kraftfulla åtgärder lyckats vända den negativa resultattrenden för Hotellkedjan Västerås AB. För 2003 utvisar prognosen en vinst om 500 tkr.

Uppgifter (10 p):

- Vad anser du om tillvägagångssättet och redovisningen av åtgärden för att återställa aktiekapitalet i Hotellkedjan Västerås AB per 2002-12-31?
- Vilka överväganden bör göras i Hotellkedjan Karlstad AB innan koncernbidrag lämnas till Hotellkedjan Västerås AB?
- Vilka överväganden bör göras avseende redovisningen i moderföretaget Hotellkedjan AB respektive i koncernredovisningen för Hotellkedjan-koncernen per 2002-12-31 med anledning av Hotellkedjan Västerås AB:s ställning?

Deluppgift 3.2

Rolf har under en tid funderat på varför Hotellkedjan Karlstad AB inte äger fastigheten i vilken rörelsen bedrivs. Uppdelningen i rörelsedrivande företag och fastighetsförvaltande företag fanns redan vid Hotellkedjan AB:s förvärv av dotterföretaget. Rolf menar att fastighetsföretaget inte fyller någon funktion, utan medför bara en extra administrativ kostnad. Den enda intäkten i fastighetsföretaget utgörs av hyra från moderföretaget. Hyran motsvarar ett belopp som täcker avskrivningar på fastigheten, driftskostnader, fastighets-skatt och räntor på banklånen. Fastighetsföretaget redovisar därför normalt ett nollresultat.

Rolf har bett Gert, som är redovisningsansvarig i Hotellkedjan AB, att göra en beräkning av konsekvenserna vid en fusion mellan Hotellkedjan Karlstad AB och Fastighets AB Karlstad.

När Rolf ser resultatet av Gerts beräkningar är han helt säker på att Gert måste ha räknat fel. Rolf kontaktar dig och ber dig göra en beräkning av fusionskonsekvenserna. Du gör nedanstående beräkning, vilken överensstämmer med den som Gert tidigare lämnat till Rolf.

Fusion mellan Hotellkedjan Karlstad AB och Fastighets AB Karlstad 2002-12-31:

Aktier i Fastighets AB Karlstad	- 20 000
Eget kapital Fastighets AB Karlstad	120
Koncernmässigt övervärde fastighet (netto, inkl. uppskjuten skatt)	<u>10 468</u>
Fusionsresultat	- 9 412

Uppgifter (8 p):

- a) Vad ligger bakom fusionsresultatet?
- b) Vilka blir följderna för utdelningsutrymmet i Hotellkedjan Karlstad AB om fusionen genomförs?

Deluppgift 3.3

Du är även revisor i Rolfs företag Hotellkedjan Norrköping AB. Under de senaste åren har företaget gjort stora ombyggnader av fastigheten och bytt ut samtliga möbler i hotellrummen. Detta har i första hand finansierats genom ett banklån. Investeringen blev dock större än beräknat, varför företaget periodvis under 2002 haft akut brist på likvida medel. Detta har lösts genom lån från Hotellkedjan Karlstad AB. Ränta har utgått med 5 %.

Utlåningen var godkänd av Johan, som ansåg det vara ett smidigt sätt att lösa ”Rolfs tillfälliga problem”. Rolf lovade att återbetalning skulle ske före årsskiftet 2002. Hotellkedjan Norrköping AB har i likhet med företagen i Hotellkedjan-koncernen 31 december som balansdag.

I september 2002 fick du fick kännedom om utlåningen. Hotellkedjan Norrköping AB:s skuld till Hotellkedjan Karlstad AB uppgick per den 30 september 2002 till cirka 2 mnkr.

Uppgift (6 p):

Hur agerar du som revisor i respektive företag under hösten 2002 när du får kännedom om den uppkomna situationen? Ange även om ditt agerande påverkas av att du är revisor i båda företagen.

Deluppgift 3.4

Det är nu mars 2003 och du har påbörjat granskningen av Hotellkedjan-koncernens bokslut per 2002-12-31 och noterar då att lånet till Hotellkedjan Norrköping AB finns kvar och nu uppgår till 3 mnkr. Enligt Rolf beror det på att Hotellkedjan Norrköping AB inte fick det nya lån från banken som han hade förutsatt när han lovade att återbetalning skulle ske redan under 2002. Företaget har även behövt ytterligare likvida medel för att kunna betala de löpande utgifterna, varför skulden ökade under perioden oktober – december 2002. Återbetalning ska enligt ny uppgift påbörjas senast i juni 2003, eftersom det enligt den likviditetsprognos som Rolf upprättat då ska finnas ett överskott av likvida medel i Hotellkedjan Norrköping AB.

Du börjar känna viss osäkerhet vad gäller Rolf och hans löften och tar upp frågan med Johan. Denne är dock inte det minsta bekymrad eftersom han helt litar på Rolf och hans förmåga att sköta företagen. Johan anser inte heller att det är någon större brådska med att skulden återbetalas eftersom Hotellkedjan Karlstad AB har fortsatt god likviditet. Utlåningen till Hotellkedjan Norrköping AB är därför inget som kommer att omnämnas i årsredovisningen för 2002.

Revisorsexamen del II, maj 2003

Uppgift (10 p):

Ange vilka överväganden du gör och upprätta revisionsberättelse för Hotellkedjan Karlstad AB avseende räkenskapsåret 2002. För din ledning bifogas en svarsblankett i form av en påbörjad revisionsberättelse ([bilaga](#)).

Deluppgift 3.5

Företaget Diskoduck AB bedrev tidigare diskotekverksamhet i Norrköping. Diskoduck AB ägs numera till 40 % av Hotellkedjan Norrköping AB och till 60 % av Event AB. Sistnämnda företag ägs av Rolfs gamle kompis Jonny, som även ansvarade för diskoteket. Verksamheten uppvisade aldrig någon lönsamhet, varför både Rolf och Jonny tröttnade på att bidra med kapital. Diskoteket har därför stängts och i januari 2003 lämnade ägarna in en ansökan om att företaget skulle försättas i konkurs.

I Diskoduck AB fanns en skuld på 1 mnkr till den fastighetsägare som Diskoduck AB hyrde lokalen av. Skulden uppkom i samband med en ombyggnad som gjordes vid starten av verksamheten. Marknadsmässig ränta har erlagts men amortering har inte skett. Rolf och Jonny har gått i personlig borgen för skulden.

I början av december 2002 träffade Rolf och Jonny en överenskommelse med fastighetsägaren om att deras respektive aktiebolag skulle överta fastighetsägarens fordran på Diskoduck AB. Fastighetsägaren sålde därför 50 % av fordran till Hotellkedjan Norrköping AB för 300 tkr och resterande 50 % till Event AB för samma summa. Borgensåtagandet för Rolf och Jonny upphörde i samband med detta.

Redovisningsansvarig hos Hotellkedjan Norrköping AB instruerades av Rolf att utgiften om 300 tkr skulle bokföras som en övrig lokalkostnad.

Vid bokslutsrevisionen per 2002-12-31 i Hotellkedjan Norrköping AB noterar du den udda transaktionen på 300 tkr och Rolf berättar något motvilligt för dig vad utgiften avser.

Du är inte revisor i Event AB och Diskoduck AB.

Uppgift (6 p):

Vilka regler aktualiseras och hur agerar du som revisor? Ange också vilka överväganden du gör beträffande frågan om ansvarsfrihet för Rolf.

Deluppgift 3.6

Tore och hans hustru Maj bedriver blomsterhandel. Verksamheten expanderar under 2003 och deras företag behöver därför ytterligare finansiering. Pappa Johan tycker att det är onödigt att Tore ska gå till banken och låna dyrt när det finns "gott om pengar" i Hotellkedjan-koncernen. Ett alternativ är att Blomsterhandeln AB gör en riktad nyemission om 200 tkr till Hotellkedjan AB, som därmed blir ägare till en tredjedel av aktierna.

Johan föreslår för Tore och Maj att ett avtal ska upprättas innebärande att de får förvärva de nyemitterade aktierna för samma pris inom tre år. Vidare lovar Johan att han inte ska lägga sig i hur verksamheten bedrivs och kräver därför inte någon insyn i verksamheten.

Revisorsexamen del II, maj 2003

Då Hotellkedjan AB inte deltar i några beslut rörande verksamheten i Blomsterhandeln AB anser ekonomiansvarig i Hotellkedjan AB att aktieinnehavet inte behöver redovisas som ett intresseföretag hos Hotellkedjan AB.

Uppgift (4 p):

Hur anser du att aktieinnehavet ska redovisas?

Deluppgift 3.7

Inom Hotellkedjan-koncernen har varje enskilt hotell tidigare haft sitt eget datorbaserade bokningssystem. Önskemål har dock funnits en tid, inte minst från bokningspersonalen, om ett gemensamt system för koncernen så att man på den lokala skärmen ska kunna se aktuellt bokningsläge och därför kunna boka rum på samtliga hotell i koncernen.

Lena, som är den av ägarna som är mest kunnig och insatt i datorfrågor, utsågs till ansvarig för upphandling av bokningssystemet. En specifikation över de krav och önskemål som personalen och ledningen hade på systemet upprättades och Lena kontaktade sedan ett programvaruföretag i Göteborg som hon hört mycket positivt om. Bokningssystemet specialutvecklades för Hotellkedjan, eftersom programvaruföretaget inte tidigare sålt något liknande system.

I det nya bokningssystemet ska samtliga hotell vara sammankopplade. Systemet producerar underlag till redovisningen bestående av försäljning (logi och mat), mervärdesskatt, betalningar, fordran på ineliggande gäster och fakturering. Överföring till redovisningssystemet sker genom en automatisk filöverföring varje natt kl. 24.00.

Berörd personal, som utbildades i omgångar under november och december 2002 av programvaruleverantören, var mycket positivt inställd.

Det nya systemet infördes den 1 januari 2003 på samtliga hotell.

Det nya bokningssystemet fungerade dock inte lika bra i praktiken som det gjorde under utbildningen. Under de första månaderna upptäcktes fel och problem nästan dagligen. Mycket manuellt arbete fick utföras av personalen för att man överhuvudtaget skulle kunna ta betalt. Programvaruleverantören arbetade på att lösa problemen och i april 2003 bedömde både personal och ledning att bokningssystemet fungerade som det var tänkt.

Någon egentlig avstämning av de uppgifter som förts över till redovisningen hade inte gjorts under det första kvartalet 2003, eftersom samtliga inblandade var övertygade om att de ändå inte var korrekta på grund av alla fel som uppstått. När de redovisningsansvariga på respektive hotell i april återigen kunde ta fram en kundreskontra visade det sig att det fanns stora differenser mellan vad reskontran visade och vad som var bokfört på kontona för kundfordringar och fordran på ineliggande gäster.

Revisorsexamen del II, maj 2003

Uppgifter (6 p):

- a) Vilka anser du vara de tre största riskerna med bokningssystemet?
- b) Vilken granskning bör du göra under 2003 med anledning av det nya bokningssystemet?